

DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY

Pune - 411 006

M.A. Semester-end Examination – AIHC & Archaeology /Linguistics / Sanskrit &
Lexicography]

SL 102: Suśrutasaṁhitā Bṛhatsaṁhitā

Time: 11am-1pm

Note: ALL Sections are compulsory

Maximum marks 50

Date: 6-12-23

SECTION A

Answer any TWO essay type questions from the following:

Marks

30

1. त्रिदोषाणां संचयप्रकोपोपशमान् स्पष्टीकुरुत ।
2. वराहमिहिरस्य वृक्षायुर्वेदविषयकं चिन्तनं विवेचयत ।
3. वराहमिहिरेण कथितानि जलशोधनस्य साधनानि लिखत ।

SECTION B

Answer any FOUR short notes from the following:

Marks 20

1. आयुर्वेदपरम्परा ।
2. व्याधिः ।
3. आयुर्वेदप्रमाणानि ।
4. वृक्षाणां रोगचिकित्सा ।
5. दकार्गले शिलानां महत्त्वम् ।
6. वराहमिहिरमतानुसारेण वापीनिर्माणविधिः ।

**DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY
Pune- 411 006**

M.A. Semester-end Examination –Sanskrit & Lexicography

SL 106: Nyāyasūtrabhāṣya and Praśastapādabhāṣya

Time: 11am to 1pm

Note: ALL Sections are compulsory

Maximum marks 50

Date: 11-12-23

SECTION A

Answer any TWO essay type questions from the following:

Marks 30

1. न्यायसूत्रानुसारेण प्रमेयं विवृणोतु ।
2. प्रशस्तपादभाष्यरीत्या सृष्टिसंहारप्रक्रियां स्पष्टीकरोतु ।
3. वैशेषिकभाष्यानुसारेणक्षितेः स्वरूपं लिखतु ।

SECTION B

Answer any SIX short notes from the following:

Marks 20

1. प्रमाणतोऽर्थप्रतिपत्तौ प्रवृत्तिसामर्थ्यादर्थवत् प्रमाणम् – स्पष्टीकरोतु ।
2. शब्दप्रमाणं सविभागं लिखतु ।
3. सत्युपलभ्यमाने तद्वदनुपलब्धेः प्रदीपवत् – वर्णयतु ।
4. प्रशस्तपादभाष्यरीत्या वायुपदार्थं प्रतिपादयतु ।
5. वैशेषिकभाष्यरीत्या दिशं प्रतिपादयतु ।
6. प्रशस्तपादभाष्यानुसारेणजलपदार्थः प्रतिपादनीयः ।

DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY
Pune- 411 006

M.A. Semester-end Examination –Sanskrit & Lexicography

SL101: Grammar and Basics of Modern Lexicography

Time: .11am to 1pm.

Note: ALL Sections are compulsory

Maximum marks 50

Date: 4-12-23

SECTION A

Answer any TWO essay type questions from the following:

Marks 30

1. सूत्रं स्पष्टीकुरुत –षष्ठीतत्पुरुष-निषेधः ।
2. Classification of reference works (संदर्भ साहित्याचे वर्गीकरण)
3. Explain the key elements of Dictionary with examples(कोशातील मुख्य घटकउदाहरणासहस्पष्ट करा)

SECTION B

Answer any FOUR short notes from the following:

Marks 20

1. उपनदम् उपनदि च इत्येतयोः भेदः ।
2. पञ्चमी-तत्पुरुषसमासः ।
3. नञ्-तत्पुरुषसमासः ।
4. Write a short note on the purpose of Dictionary (कोशाची प्रयोजने)
5. Notion of corpus and chronologywith special reference to -An Encyclopaedic Dictionary of Sanskrit on Historical Principles (An Encyclopaedic Dictionary of Sanskrit on Historical Principles च्या विशेष संदर्भात कोशासाठी वापरल्या जाणाऱ्या ग्रंथांविषयी आणि कालक्रमाने मांडणी विषयी टीप लिहा)
6. Practical and theoretical Dictionaries(प्रत्यक्ष व तात्त्विक कोश)

DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY
Pune - 411 006

M.A. Semester-end Examination –Sanskrit & Lexicography

SL-103 Sāmkhyakārikā & Arthasaṁgraha

समय:- 11am-1pm

दिनाङ्क – 8-12-23

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

गुणाः -50

प्रथमो विभागः

सविस्तरं द्वयोः उत्तरे लिखत ।

गुणाः 30

1. सांख्यानां प्रमाणत्रयं स्पष्टीकुरुत ।
2. विधेर्लक्षणमुक्त्वा तस्य चातुर्विध्यं विवेचयत ।
3. अर्थवादं निरूपयत ।

द्वितीयो विभागः

चतस्रः टिप्पणीः लिखत ।

गुणाः - 20

1. दुःखत्रयम्
2. पञ्चविंशतितत्त्वानि
3. प्रकृतिः
4. विशिष्टविधिः
5. गुणविधिः
6. निषेधः

**DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY
Pune- 411 006**

M.A. Semester-end Examination – [Sanskrit& Lexicography]

**[PAPER CODE]:SL104 [TITLE] Veda I
ĀpastambaśrautasūtraGobhilaGrhyasūtra**

Time: .11am to 1pm.

Note: ALL Sections are compulsory

Maximum marks 50

Date: 11-12-23

SECTION A

Answer any TWO essay type questions from the following:

Marks 30

1. सीमन्तोन्नयनजातकर्मसंस्कारौ अधिकृत्य निबन्धो लेखनीयः ।
2. दर्शोष्टिमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत ।
3. उपनयनसंस्कारमधिकृत्य टिप्पणीं लिखत ।

SECTION B

Answer any FOUR short notes from the following:

Marks 20

1. पवित्रकरणम्
2. कपालोपधानम्
3. गर्भाधानं पुंसवनं च
4. परिधिकरणम्
5. हविश्रपणम्
6. उत्तरविवाहकर्म

B
DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY
Pune- 411 006

**M.A. Semester-end Examination – AIHC & Archaeology /Linguistics /
Sanskrit & Lexicography]**

[PAPER CODE]: SL-105
Vyākaraṇa I- Siddhāntakaumudī(Taddhita) and Paribhāṣenduśekhara

Time: 11am to 1pm

Note: ALL Sections are compulsory

Maximum marks 50

Date: 11-12-23

SECTION A

Answer any TWO essay type questions from the following: Marks 30

द्वौ प्रश्नौ सविस्तरं समाधेयौ। अङ्काः 30

1. द्रोणपर्वतजीवन्तादन्यतरस्याम् ।
2. मधुबभ्रवोर्ब्राह्मणकौशिकयोः।
3. अनेकान्ता अनुबन्धा इति।

SECTION B

Answer any FOUR short notes from the following: Marks 20

संक्षेपेण वचनानि स्पष्टीकुरुत (चत्वारि) अङ्काः 20

1. कृतसन्धेः किम् । सौत्थितिः।
2. कौरव्यः । नैषध्यः । ‘स नैषधस्यार्थपतेः’ इत्यादौ तु शैषिकोऽण् ।
3. दध्नचश्चकारस्य वैयर्थ्यापत्तिश्च ।
4. यस्यार्थः प्रकृत्या प्रत्याय्यते सोऽपि प्रत्ययः।
5. इष्टसिद्धिरेव न त्वनिष्ठापादनं कार्यमित्यर्थः।
6. चारायणः। गाणपतम्। बाहीकः। औदुम्बरिः। वैयाकरणः। एतानि रूपाणि सूत्रैः तथा प्रक्रियया सह लिखत।

DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE

DEEMED UNIVERSITY

PUNE-411006

Department of Sanskrit and Lexicography

M.A. Semesters I

Paper Code- SL107

Time- 11am-1pm

Maximum marks 50_

Note: ALL Sections are compulsory

Date:11-12-23

प्रश्न: 1 . सविस्तरं प्रश्नद्वयं समाधेयम् ।

गुणा: 30

1. मेघदूतस्य पूर्वमेघस्य रसग्रहणम् ।
2. पूर्वमेघे वर्णितं मेघमार्गं स्पष्टीकुरुत।
3. हर्षचरिते वर्तमानस्य पञ्चमोच्छ्वासस्य महत्त्वं प्रतिपादयत।

प्रश्न: 2. टिप्पणी: लिखत । (काश्चन चतस्रः)

गुणा: 20

1. प्रभाकरवर्धनस्य पुत्रप्रेम ।
2. यक्षः।
3. अलकानगरीवर्णनम्।
4. कुरङ्गकस्य दौत्यम् ।
5. हर्षस्य मृगया।
6. मेघः।

**DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY**

Pune- 411 006

M. A. Semester and Examination –Sanskrit & Lexicography

SL307: Open Elective: Indian Linguistics

Time:

Maximum marks: 50

Note: ALL Sections are compulsory.

Date:

Answer any TWO essay type questions from the following. Marks: 30

1. शक्तिं निरूप्य शक्तपदचातुर्विध्यं निरूपयत (Explain Śakti and four types of Śaktapada)
2. अधिकरणकारकं स्पष्टयत । (Explain the Adhikaraṇa Kāraka)
3. पाणिनीयशिक्षानुसारं वर्णानाम् उच्चारणवैशिष्ट्यानि वर्णोत्पत्तिप्रक्रियां च वर्णयत । (Explain in detail the phonetic characteristics of Varṇa-s and their process of articulation as described in the Pāṇinīya Śikṣā)

Answer any FOUR short notes from the following. Marks: 20

1. अनुवृत्ति-अधिकारतन्त्रे (Techniques of Anuvṛtti and Adhikāra)
2. अपादानकारकम् (Apādānakāraka)
3. अभिहितान्वयवादः अन्विताभिधानवादः च (Abhihitānvayavāda and Anvitābhidhānavāda)
4. लक्षणा (Lakṣaṇā)
5. आकाङ्क्षा, योग्यता, आसत्तिः (Ākāṅkṣā, Yogyatā, Āsatti)
6. शक्तिग्रहस्य कानि अपि पञ्च कारणानि (Any five means of Śaktigraha)

DECCAN COLLEGE POST-GRADUATE AND RESEARCH INSTITUTE
DEEMED UNIVERSITY

Pune- 411 006

M. A. Semester and Examination –Sanskrit & Lexicography

SL307: Open Elective: Indian Linguistics

Time:

Maximum marks: 50

Note: ALL Sections are compulsory.

Date:

Answer any TWO essay type questions from the following.

Marks: 30

1. पाणिनीयव्याकरणानुसारं प्रथमाविभक्तेः उपायोजनं कुत्र भवति? (In which conditions, is Prathamā (nominative case) used according to Pāṇinian grammar?)
2. वृत्तिं निरूपयत । Describe the Vṛtti.
3. शक्तिग्रहस्य उपायान् वर्णयत । Explain the means of Śaktigrāha.

Answer any FOUR short notes from the following.

Marks: 20

1. षड्विधं सूत्रलक्षणम् । (Six types of rules in the Aṣṭādhyāyī.)
2. रङ्गः ।
3. सम्प्रदानकारकम् ।
4. धावतः अश्वात् पतति ।
5. योगिकम्, योगरूढम्, यौगिकरूढम् Yaugika, Yogarūḍha, Yaugikarūḍha
6. अभिहितान्वयवादः अन्विताभिधानवादः च Abhihitānvayavāda and Anvitābhitānavāda